

Πάνος Χαραλάμπους

COLUMBIA - Die Ruinen von Athen

29 Απριλίου – 19 Σεπτεμβρίου 2026

Αθήνα

Η CITRONNE Gallery – Αθήνα, παρουσιάζει την ατομική έκθεση του Πάνου Χαραλάμπους 'COLUMBIA - Die Ruinen von Athen'. Η έκθεση COLUMBIA αποτελεί συνέχεια της προγενέστερης έκθεσης του Χαραλάμπους, AMVRAKIA.MIA (CITRONNE Gallery, 2024). Αντλεί τον τίτλο της από την ιστορική Columbia της Ριζούπολης, έναν εμβληματικό τόπο της ελληνικής δισκογραφίας. Ο καλλιτέχνης διευρύνει την έρευνά του γύρω από την μνήμη, τον ήχο, το βίωμα και τα υλικά ίχνη της εμπειρίας.

Η έκθεση αυτή παραπέμπει σε έναν ευρύτερο ακουστικό πολιτισμό, όπου η φωνή, το τραγούδι και η μουσική ενσωματώνονταν στον δίσκο. Η στιγμή της κατεδάφισης του εργοστασίου της Columbia είναι καθοριστική: ένας ιστορικός τόπος μετατρέπεται σε ερείπιο και, τελικά, σε υπόλειμμα. Το υπόλειμμα αυτό, η επιβίωση μέσα από την απώλεια, βρίσκεται στον πυρήνα της δουλειάς του Χαραλάμπους.

Ο καλλιτέχνης αξιοποιεί τα αρχιτεκτονικά στοιχεία του χώρου της γκαλερί για να ανασχηματίσει υπαινικτικά την πύλη της Columbia, δηλαδή την μνήμη του εργοστασίου. Έτσι, η είσοδος στην έκθεση μετατρέπεται σε εισόδιο μνήμης. Μέσα σε αυτή την χωρική πρόταξη αναπτύσσεται το πρώτο τμήμα της σπονδυλωτής εγκατάστασης, το audio room. Πάνω σε μία υπερμεγέθη τράπεζα εναποτίθενται δίσκοι βινυλίου, πικάπ, ηχεία, αρμαθιές καπνών, όστρακα, ένας βαλσαμωμένος αετός, αιχμηρά φύλλα από αθανάτους, Το Μαγικό Βουνό του Τόμας Μαν- μια σύγχρονη "προσωπική" νεκρή φύση. Ο ήχος που παράγεται από την φύση ή από τα βινύλια δεν ακούγεται

CITRONNE

από εμφανή ηχεία, αλλά μέσα από τα καπνά και τα όστρακα τα οποία μετατρέπονται σε αγωγούς ήχου.

Τα βινύλια, δομικό στοιχείο, προσεγγίζονται ως σώματα σημαδεμένα από την φθορά, την χρήση, την μετακίνηση και τον χρόνο. Ο βαλσαμωμένος αετός ισορροπεί συμβολικά ανάμεσα στο ζων και στο επιζών, ανάμεσα στην ισχύ και στην αδυναμία- όπως και ολόκληρη η εγκατάσταση ισορροπεί ανάμεσα στον ήχο και την ηχώ, ανάμεσα στην παρουσία και στην απουσία. Τα αιχμηρά φύλλα των αθανάτων και τα όστρακα συγκροτούν μια σκληρή, μεσογειακή, σχεδόν οριακή οντότητα. Η έντυπη παρουσία του Μαν εισάγει την εσωτερική εμπειρία, την διάρκεια, το βάθος.

Στην δεύτερη εγκατάσταση της έκθεσης, ο Πάνος Χαραλάμπους επανέρχεται σε ένα εμβληματικό μορφολογικό και εννοιολογικό στοιχείο της πρακτικής του, το μουσικό δάπεδο. Στην παρούσα έκθεση, το μουσικό δάπεδο μετατρέπεται σε πεδίο αναδιτύπωσης του τεμαχισμού της μνήμης. Ο καλλιτέχνης χρησιμοποιεί σπασμένα βινύλια ως μήτρες αποτύπωσης πάνω σε καμβά και, στην συνέχεια, επεμβαίνει ζωγραφικά. Τα ίδια τα βινύλια έχουν αφήσει αποτυπώματα, χαράξεις- την μορφολογία της φθοράς. Το βινύλιο, φορέας ήχου, μνήμης και εγγραφής, μετατρέπεται σε εργαλείο εικαστικής γραφής.

Συνακόλουθα, μια φρίζα που αποτελείται από επιμέρους τεμάχια, σαν πλακίδια, εκτείνεται σε δύο τοίχους, στο πίσω δωμάτιο της γκαλερί. Διατηρεί την μνήμη του δαπέδου· αλλά το ανασηκώνει από το οριζόντιο επίπεδο στο κάθετο. Το μουσικό δάπεδο, άλλοτε τόπος βαδίσματος, πράξης και ηχητικής ενεργοποίησης, γίνεται τοίχος, εικόνα, διαδοχική επιφάνεια, σχεδόν αρχαική λωρίδα. Παραμένει, όμως, κάτι περισσότερο από ζωγραφική σύνθεση: λειτουργεί ως αποσπασματική ανασύσταση ενός ηχητικού και λειτουργικού παρελθόντος. Κάτω από τη φρίζα συσσωρεύονται τα βινύλια, σαν ένα βουνό από θραύσματα. Το "βουνό" αυτό είναι γλυπτικό ανάλογο του ερειπίου. Το βίντεο με το χαλάζι πάνω στα βινύλια λειτουργεί ως τυχαία, βίαιη επέμβαση πάνω στην ήδη φθαρμένη ύλη. Η πρόσκρουση πάνω στα βινύλια παράγει ήχους, απρόβλεπτους, σχεδόν καταστροφικούς.

Η εγκατάσταση αυτή λειτουργεί ως καταληκτικό σημείο της έκθεσης- όχι επειδή «κλείνει» τη διαδρομή, αλλά επειδή την συμπυκνώνει. Το μουσικό δάπεδο, το αποτύπωμα, η ζωγραφική επεξεργασία, η φρίζα, το βουνό των θραυσμάτων και το βίντεο με το χαλάζι

συνθέτουν έναν ενιαίο τόπο, όπου ο ήχος μετατρέπεται σε εικόνα· η εικόνα σε ίχνος· το θραύσμα σε φορέα μνήμης και επανενεργοποίησης. Ο Χαραλάμπους δεν οργανώνει απλώς αντικείμενα στον χώρο, αλλά μεσολαβεί ανάμεσα στον ήχο, στην ύλη και στην μνήμη.

Ο Πάνος Χαραλάμπους συγκαταλέγεται στους σημαντικούς και καταξιωμένους καλλιτέχνες της σύγχρονης ελληνικής σκηνης. Το έργο του έχει παρουσιαστεί, μεταξύ άλλων, στην documenta 14 και στην 58η Μπιενάλε της Βενετίας στο Ελληνικό Περίπτερο. Η μακρά πορεία του συνδυάζει την καλλιτεχνική έρευνα, την διδασκαλία, την πράξη και την θεσμική παρουσία. Η πρακτική του έχει διαμορφώσει ένα διακριτό επιδραστικό πεδίο στην σύγχρονη ελληνική τέχνη.

Κατά την διάρκεια της έκθεσης θα διεξάγονται audio happenings, μέσα από τα οποία θα αναδεικνύεται η ηχητική διάσταση του έργου.

Η έκθεση συνοδεύεται από την έκδοση COLUMBIA από την CITRORNE Gallery και τις ΕΚΔΟΣΕΙΣ του ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ. Η δίγλωσση έκδοση (ελληνικά-αγγλικά) με κείμενα των Πάνου Πανόπουλου, Τατιάνας Σπινάρη-Πολλάλη, Γιώργου Τζιρτζιλάκη και Πάνου Χαραλάμπους αποτελεί μία «έντυπη έκθεση» όπου λόγος και εικόνα συνιστούν μία τεκμηρίωση του πολύπλευρου έργου και της έρευνας του καλλιτέχνη.